

ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СТРАТЕГІЙ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ТНК

ASSESSMENT THE EFFICIENCY OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY STRATEGIES OF AGRARIAN TNC

Стаття присвячена актуальній проблемі оцінювання результативності стратегій корпоративної соціальної відповідальності аграрних ТНК у розрізі Цілей сталого розвитку, що її деталізують. Проаналізовано та структуровано методичні підходи до оцінювання ефективності корпоративної соціальної відповідальності (КСВ), а саме SIA (Social Impact Assessment), SRA (Social Return Assessment), SCBA (Social Costs-Benefit Analysis), SVA (Stakeholder Value Added), SROI (Social Return on Investment) та інші. Розкрито специфічні особливості стратегій КСВ 5-ти провідних аграрних ТНК світу, що представляють різні цілі, спеціалізацію та географічне розташування. Проаналізовано Цілі сталого розвитку (ЦСР), що є елементами стратегій КСВ досліджуваних компаній. Досліджено вплив стратегій КСВ на капіталізацію ТНК. Окреслено сферу інтересів аграрних ТНК у контексті реалізації Цілей сталого розвитку: захист планети, забезпечення життя на землі, підтримка здоров'я, достойні робочі місця й економічне зростання, інновації й інфраструктура. Обґрунтовано кількісні виміри ЦСР, що впроваджуються у стратегії досліджуваних компаній, та здійснено моніторинг реалізованих проектів. Проведено рейтингування компаній щодо широти охоплення ЦСР у корпоративних стратегіях ТНК та здійснено порівняння з результатами Global Fortune 500. Досліджено взаємовплив між витратами на КСВ і основними фінансовими показниками обраних компаній на основі кореляційно-регресійного аналізу. Підкреслено, що має місце складність у проведенні аналізу результативності стратегій КСВ компаній через брак відкритої інформації. Відтак цей факт утруднює діалог між зацікавленими сторонами та уповільнює приплив прямих інвестицій. На основі проведеного дослідження сформульовано висновок про відмінності у політиках впровадження Цілей сталого розвитку у стратегії корпоративної соціальної відповідальності, що залежить від візії компанії та очікувань акціонерів. Зважаючи на виявлену закономірність, має місце позитивний вплив стратегій КСВ аграрних ТНК на їх фінансові результати. Наукова новизна дослідження полягає у розвитку методичних підходів до оцінювання ефективності стратегій КСВ на основі виявлення взаємозв'язків між інвестиціями у соціальні проекти та фінансовими результатами.

Ключові слова: корпоративна соціальна відповідальність, ефективність КСВ, показники оцінки КСВ, цілі сталого розвитку, Глобальний договір ООН.

The article is devoted to the actual problem of evaluating the corporate social responsibility strategies effectiveness of agricultural TNCs in the context of the Sustainable Development Goals, which detail it. Methodological approaches for assessing the effectiveness of corporate social responsibility (CSR) are analysed and structured, namely SIA (Social Impact Assessment), SRA

(Social Return Assessment), SCBA (Social Costs-Benefit Analysis), SVA (Stakeholder Value Added), SROI (Social Return on Investment) and others. The specific features of CSR strategies of the five agrarian TNC world's leaders, which represent different goals, specialization and geographical location, are revealed. The Sustainable Development Goals (SDGs), which are elements of the companies studied CSR strategies, are analysed. The influence of CSR strategy on the TNCs capitalization is investigated. The scope of agrarian TNCs interests in the context of the Sustainable Development Goals implementation is outlined: protection of the planet, maintenance of life on earth, maintenance of health, decent jobs and economic growth, innovation and infrastructure. The quantitative measurements of the SDGs implemented in strategies of the studied companies are substantiated and the projects implemented are monitored. Companies were evaluated for the breadth of CSR coverage in TNCs corporate strategies and compared with the results of the Global Fortune 500. The impact of CSR costs and major financial indicators of selected companies is examined on the basis of correlation-regression analysis. The difficulty in analysing the CSR strategies effectiveness of companies due to lack of open information is emphasized. This fact, therefore, complicates stakeholder dialogue and slows down the direct investment flow. On the basis of the conducted research, a conclusion was drawn about the differences in the policies of the Sustainable Development Goals implementation in the corporate social responsibility strategy, which depends on the vision of the company and the shareholders expectations. According to the found regularity, there is a positive impact of the agrarian TNCs CSR strategy on their financial results. The scientific novelty of the research is to develop methodological approaches to assessing the CSR strategies effectiveness based on identifying the relationship between investment in social projects and financial results.

Keywords: corporate social responsibility, CSR effectiveness, CSR performance indicators, sustainable development goals, United Nations Global Compact.

Вступ. Кількість підприємств, що позиціонують свою діяльність як соціально відповідальну, збільшується з року в рік. Так за даними 2019 р. мережа Глобального договору ООН охопила більш ніж 9500 компаній і 3000 громадських підписантів, розташованих у більш ніж 160 країнах, і більш ніж у 70 локальних мережах. Разом з тим, паралельно із соціальною спрямованістю стратегічного розвитку постає питання визначення ефективності здійснюваних заходів компаній та їх впливу на задоволеність потреб різних груп стейкхолдерів.

Кількісне та якісне оцінювання ефективності стратегії КСВ компаній має здійснюватися на основі офіційної фінансової та нефінансової звітності, не вдаючись до використання конфіденційної інформації. Такий підхід корисний і для самих підприємств, оскільки дозволяє виявити недоліки у стратегіях КСВ й вжити заходів щодо їх усунення.

Проблеми методології оцінювання ефективності стратегій КСВ піднімалися у працях Р. Т. Лепіхіної та Є. Г. Мохової (критеріальний та факторний підходи до розрахунку індексу соціальної відповідальності) [1], Г.Л. Тульчинського (оцінювання ефективності соціальних інвестицій) [2], Д. О. Баюри (дослідження ефективності стратегій КСВ компаній харчової промисловості на основі соціально відповідальних компетенцій їх формування) [3] та ін.

Проблематиці КСВ аграрних компаній присвячені дослідження Нагорного В. В. (аналіз ступеню впровадження стратегій соціальної відповідальності в аграрний бізнес) [4], Зінчука Т.О (підходи до реалізації КСВ в аграрному бізнесі на засадах сталого розвитку) [5].

Подальшого розвитку потребують методичні підходи, що поєднують якісні та кількісні оцінки та враховують специфіку діяльності аграрних ТНК.

Постановка завдання. Метою статті є розробка методичного підходу до оцінювання ефективності стратегій КСВ аграрних ТНК на основі офіційної фінансової та нефінансової звітності.

Методологія. У ході проведення дослідження у межах обраної тематики були використані такі теоретичні та емпіричні методи наукового пізнання: порівняння - для співставлення ЦСР та проектів в рамках їх впровадження у діяльність ТНК, а також – рівня взаємовпливу КСВ і фінансових показників; статистичний - для розрахунку кореляції соціальних інвестицій з показниками доходу, прибутку, активів; графічний - для візуалізації ринкової капіталізації обраних для дослідження компаній; аналіз - для виокремлення важливих для ТНК ЦСР; системний підхід - для визначення ролі КСВ у корпоративних стратегіях ТНК.

Результати дослідження. Ефективність – явище багатопланове, оскільки може відображати якісні та кількісні результати. Якщо говорити про ефективність стратегії КСВ, то у даному випадку можна виділити ефекти для різних груп стейкхолдерів: споживачів, постачальників, акціонерів, інвесторів, громад, регулюючих органів тощо у розрізі різноманітних Цілей сталого розвитку.

Українськими й зарубіжними вченими розроблений ряд методичних підходів до оцінювання ефективності стратегій корпоративної соціальної відповідальності.

Для визначення впливу діяльності компаній в рамках КСВ на її фінансовий стан застосовують такі показники як рентабельність активів (ROA), рентабельність власного капіталу (ROE), рентабельність інвестицій (ROI), рентабельність продажів (ROS), поточні активи, виручка, чистий прибуток, прибутковість акцій. Метод, при якому визначається взаємозалежність витрат на КСВ й фінансових показників компаній, називається доходним. Дослідження в цій сфері ґрунтуються на порівнянні фінансових показників компаній, що активно здійснюють соціальні та благодійні програми, з фінансовими показниками компаній, менш залучених у соціальну й благодійну діяльність [6].

Вплив результатів діяльності компанії в рамках КСВ на репутацію оцінюється шляхом порівняння показників швидкості набору персоналу, плинності кадрів, відсотком позитивних відгуків споживачів, відносин з бізнес-партнерами й громадськістю. Для аграрних компаній, які слугують об'єктом дослідження, важливим є оцінювання їх впливу на навколишнє середовище, екологічні програми, розвиток сільських територій, професійна орієнтація школярів, безпека харчових продуктів та ін.

Соціальна ефективність інвестицій може оцінюватися на основі методики SROI (Social Return on Investment), яка оцінює соціальний та екологічний вплив інвестицій, описуючи зміни, що відбуваються, по можливості представляючи кількісні результати показників [7]. Серед методик оцінки соціальної ефективності, що ґрунтуються переважно на якісному аналізі даних, виділяють SIA (Social Impact Assessment), SRA (Social Return

Assessment), SCBA (Social Costs-Benefit Analysis), SVA (Stakeholder Value Added). Активно використовуються Міжнародні принципи оцінки соціальних наслідків і результатів IAIA (International Association for Impact Assessment).

Поширеним інструментом оцінки КСВ компаній є їх рейтингування. Переважна кількість таких методів є індексними, які передбачають побудову рейтингу компаній за рівнем КСВ. Деякі методи пропонують використання комплексу індикаторів або показників, в тому числі показників результативності. Факт попадання компанії в рейтинг соціально відповідальних може виступати у якості критерію при прийнятті рішення потенційними інвесторами й мати позитивний вплив на імідж компанії серед партнерів і споживачів.

Проаналізуємо особливості корпоративної соціальної відповідальності провідних аграрних ТНК світу, які публікують нефінансові звіти, за рейтингом Fortune Global 500 [11] станом на 2018-й рік. Коротка характеристика КСВ обраних компаній наведена в таблиці 1:

Таблиця 1 - Характеристика КСВ аграрних ТНК

Назва ТНК	Країна перебування ТНК	Цілі КСВ
Archer Daniels Midland	США	Цілі: ні вирубці лісів, використанню торфу та експлуатації; інформація про діяльність компанії має бути прозорою. З 2014 р. компанія публікує звіти зі сталого розвитку, у 2016 році приєдналася до мережі Глобального договору ООН.
Louis Dreyfus Group	Нідерланди	В рамках своєї КСВ-стратегії компанія робить акцент на таких проблемах: зміна клімату, права людини, вплив на навколишнє середовище, безпека. З 2010 р. приєдналася до ініціативи Глобального договору ООН, а з 2012 р. публікує звіти зі сталого розвитку.
JBS	Бразилія	Основними цілями управління сталим розвитком компанії є: управління ризиками, зменшення негативного екологічного впливу бізнесу, підвищення екологічної ефективності та взаємовідносин із суспільством, стимулювання інновацій. Компанія публікує соціальні звіти з 2012 р.
Wilmar international	Сінгапур	Політика КСВ підприємства акцентує увагу на таких принципах як етичне управління, прозорість, скорочення викидів парникових газів, забезпечення якості води, скорочення використання хімічних речовин, права та можливостей людей. Компанія приєдналася до ГД ООН у 2008 р., з 2009 р. публікує звіти зі сталого розвитку
Tyson Foods	США	Компанія приєдналася до ГД ООН у 2018 р. і публікує соціальні звіти з 2005-го року. Соціально відповідальна діяльність компанії спрямована на захисті навколишнього середовища, забезпеченні добробуту тварин та забезпеченні якості продукції компанії.

Складено на основі [8], [11], [12], [13], [14], [16]

Як свідчать дані приведені у таблиці 1, досліджувані компанії мають різний за тривалістю та цільовими установками досвід впровадження стратегій КСВ у свою діяльність. Так Tyson Foods почали реалізовувати проекти КСВ у 2005 р., а Archer Daniels Midland – на 9 років пізніше. Часові лаги враховані при аналізі ефективності КСВ, оскільки для посилення репутації, отримання прихильності зацікавлених сторін та оцінювання економічних та соціальних ефектів потрібен час.

На основі наведених у табл. 1 основних напрямів соціально відповідальної діяльності обраних компаній, можна зазначити, що аграрні ТНК основний акцент роблять на впровадженні цілей сталого розвитку: №3-забезпечення здорового способу життя та забезпечення благополуччя для всіх у будь-якому віці, № 8 -достойні робочі місця й економічне зростання, № 9-створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій сталій індустріалізації та інноваціям, № 13-вжиття невідкладних заходів щодо боротьби зі зміною клімату та його наслідками, №15-захист та відновлення екосистем суші, сприяння їх раціональному використанню,

Для досягнення позитивного впливу на суспільство компанії включають ЦСР у свої КСВ-стратегії. Перелік цілей залежить також від напрямку діяльності компанії. Більшість соціально відповідальних компаній аграрного сектору включають цілі забезпечення життя на землі та захисту планети у свої бізнес-стратегії. Для забезпечення сталого розвитку компанії мають сприяти досягненню максимальної кількості цілей. Середня кількість ЦСР, що входять у корпоративні стратегії обраних ТНК, а також реалізовані проекти у період 2014-2018 рр., наведені у таблиці 2.

На підставі даних про ступінь реалізації ЦСР в межах бізнес-стратегій та кількості реалізованих проектів за 5 років проведено порівняльний аналіз та рейтингування представлених компаній (табл. 2). Отримані дані ми порівнюємо з позиціями компаній у рейтингу Global Fortune 500 (2018 р.), щоб виявити можливі зв'язки між соціальною активністю та їх бізнес-активністю.

Таблиця 2 - Рейтингування компаній щодо рівня впровадження ЦСР, 2014-2018 рр.

Компанія	Archer Daniels Midland	Louis Dreyfus Group	JBS	Wilmar international	Tyson Foods
Середня кількість цілей сталого розвитку, що входять в основу КСВ-стратегії компанії за 2014-2018 рр.	9	10	7	7	8
Середня кількість проектів в межах впровадження ЦСР за 2014-2018 рр.	14	13	16	12	18
Місце компанії у рейтингу щодо охоплення ЦСР у корпоративних стратегія	2	1	4	5	3
Місце у рейтингу щодо реалізації максимальної кількості проектів у рамках КСВ	3	4	2	5	1
Місце у рейтингу Global Fortune 500 (2018 р.)	152	173	199	248	297

Складено на основі [9], [11], [12], [13], [14], [16]

Як бачимо, деякі компанії (Louis Dreyfus Group) роблять акцент на збільшенні кількості впроваджених цілей, в той час як стратегії інших (Tyson foods) передбачають концентрацію на вирішенні суспільних проблем в рамках конкретного переліку. Тому, доцільним є аналіз не тільки кількості, а й якості та міри впровадження ЦСР у стратегії підприємств і співставлення активності компаній. Що стосується співставлення з рейтингом Global Fortune 500, то тут залежність відсутня, оскільки в основу даного рейтингу покладено виручку компаній, що не віддзеркалює особливості управління витратами та стратегічні цілі.

Проведемо дослідження впливу соціально відповідальної діяльності компаній їх на фінансові показники, зокрема капіталізацію, оцінивши взаємозв'язок залученості компаній у сферу КСВ (приєднання до Глобального Договору ООН (ГД)) і ринковими цінами їх акції. Динаміка цін акцій компаній до й після впровадження політики КСВ наведена на рисунках. 1-4.

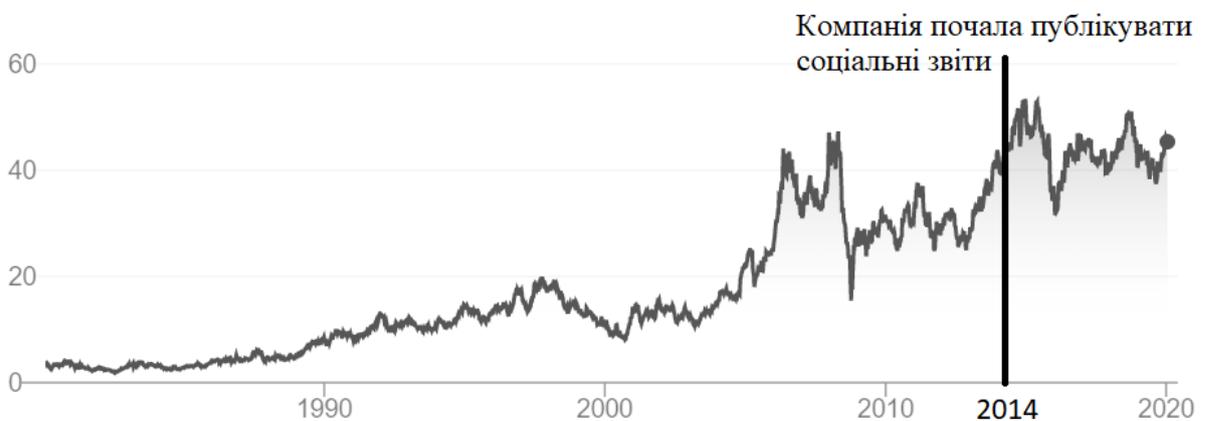

Рисунок 1- Ціна акцій компанії Archer Daniels Midland в динаміці, USD
*Побудовано на основі даних [11], [18]

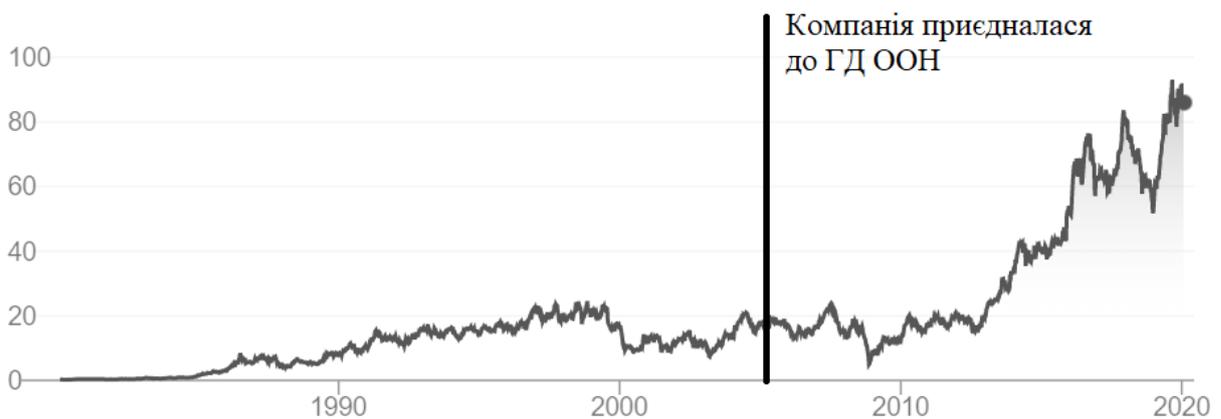

Рисунок 2 - Ціна акцій компанії Tyson Foods в динаміці, USD
*Побудовано на основі даних [8], [19]

Як бачимо, залученість компанії у соціально відповідальну діяльність не завжди означає підвищення її капіталізації, зокрема тому, що на цей показник

впливає ряд інших факторів (обсяг продажів, рівень професійності менеджерів, частка прибутку для виплати дивідендів, рівень інтеграції бізнесу тощо). Також варто звернути увагу не тільки на факт наявності КСВ в компанії, а й на результативність і якість проектів в рамках стратегії.

Рисунок 3- Ціна акцій компанії JBS в динаміці, BRL

**Побудовано на основі даних [13], [20]*

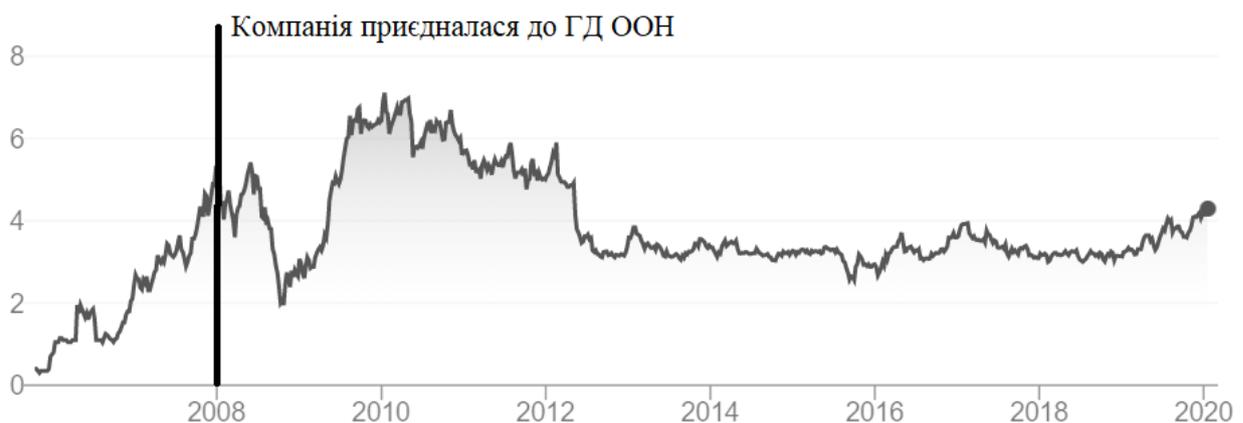

Рисунок 4 – Ціна акцій компанії Wilmar international в динаміці, SGD

**Побудовано на основі даних [9], [21]*

Однак, якщо аналізувати довгострокові тенденції, то можна простежити позитивний вплив залученості компаній у КСВ на її капіталізацію. Такий результат прослідковується не одразу, а через певний період, коли стейкхолдери мають змогу оцінити результати соціально відповідальної діяльності компанії. Часовий лаг від старту конкретного проекту до конкретних результатів тим триваліший, чим глобальніший проект за своїми масштабами.

Не зважаючи на розроблені стандарти нефінансової звітності (наприклад GRI), компанії самостійно обирають стандарт подачі інформації. Такий підхід призводить до недостатнього рівня відкритості інформації стосовно обсягів витрат на конкретні проекти КСВ. Це створює труднощі при оцінюванні ефективності таких витрат.

Основні фінансові показники компаній, а також – обсяг витрат на КСВ, оприлюднені досліджуваними компаніями в річних, фінансових і соціальних звітах, зазначені у таблиці 3.

Таблиця 3 - Фінансові результати діяльності та обсяги соціальних інвестицій в рамках КСВ-стратегій аграрних ТНК

Корпорація	Рік	Дохід, млн. дол. США	Прибуток, млн. дол. США	Активи, млн дол. США	Соціальні інвестиції в рамках КСВ-стратегії, млн дол. США **
Archer Daniels Midland	2014	81201	2248	44027	55
	2015	67702	1849	40157	71,7
	2016	62346	1279	39769	71
	2017	60828	1595	39963	46,6
	2018	64341	1810	40833	46,7
Louis Dreyfus Group	2014	64700	648	19433	N/A
	2015	55700	211	18592	N/A
	2016	49838	305	19843	30
	2017	55440	317	20394	27
	2018	40571	355	18440	22
JBS	2014	46985	865	30876	N/A
	2015	50053	1392	30785	171,3
	2016	48825	108	31605	204,3
	2017	51118	167	32776	192,6
	2018	49710	6.9	29455	172,2
Wilmar international	2015	38777	1056	37939	4,6*
	2016	41402	972	37032	2,9*
	2017	43846	1219	40933	3,33*
	2018	44498	1128	45680	4,7*
Tyson Foods	2014	37255	864	23956	7,7
	2016	36881	1769	22373	8
	2017	38260	1774	28066	7,2
	2018	40050	3024	29109	25,2

*- тільки благодійні внески на розвиток освіти, здоров'я та допомогу в подоланні наслідків стихійних лих, млн дол. США

** - статистичні дані складено на основі висвітлених у річних, фінансових і соціальних звітах витратах компаній на соціальні, екологічні проекти, а також інвестиції у сталий розвиток

Складено на основі [9], [10], [11], [12], [13], [15], [17].

Проаналізуємо вплив рівня фінансування КСВ-стратегій компаній на їх фінансові показники на основі кореляційної залежності (табл. 4).

Таблиця 4 - Оцінка залежності рівня впровадження ЦСР у корпоративні стратегії ТНК з їх фінансовими показниками (коефіцієнт кореляції r)*

R	Компанія	Дохід, млн. дол. США	Прибуток, млн. дол. США	Активи, млн дол. США
Соціальні інвестиції в рамках КСВ-стратегії, млн дол. США	Archer Daniels Midland	0,01622162	-0,291288351	-0,259389567
	Louis Dreyfus Group	0,723118076	-0,989021771	0,791685605
	JBS	-0,24321779	-0,505573246	0,706906328
	Wilmar international	-	0,180099499	0,526344252
	Tyson Foods	0,895762873	0,87284192	0,640040102

*Розраховано авторами

Як показують розрахунки, у компанії Tyson Foods спостерігається високий позитивний рівень взаємозв'язку між КСВ й основними фінансовими показниками, у Wilmar international та JBS така тенденція простежується тільки з показником активів, Louis Dreyfus Group – доходів і активів. Щодо показників прибутку Louis Dreyfus Group та JBS, позитивного впливу не спостерігається, а навпаки, він є негативним. У Archer Daniels Midland взаємозалежності показників майже немає. Це пов'язано з тим, що компанії з високим позитивним коефіцієнтом кореляції досліджуваних показників почали формувати стратегію соціально відповідального бізнесу раніше.

Висновок. Аналіз широти впровадження ЦСР в КСВ-стратегії аграрних ТНК на основі кількісної оцінки впроваджених цілей та проектів в рамках кожної із цілей показав, що компанії роблять акцент як на комплексному охопленні максимальної кількості цілей сталого розвитку, так і на концентрації зусиль на досягненні окремих із них, що відповідають місії компанії. Найбільш соціально відповідальні ТНК не завжди мають найбільший рівень доходів порівняно з конкурентами, однак, серед компаній, що почали впроваджувати ЦСР у корпоративні стратегії раніше, простежується високий рівень зв'язку між соціальними інвестиціями й основними фінансовими показниками.

Наукова новизна дослідження полягає у розвитку методичних підходів до оцінювання ефективності стратегій КСВ на основі виявлення взаємозв'язків між інвестиціями у соціальні проекти та фінансовими результатами, що кореспондуються з відповідними часовими періодами та уможливають оцінити інформаційну наповненість стратегії КСВ, її цілі, відповідність інтересам стейкхолдерів та ступінь імplementованості у бізнес-стратегії ТНК.

Перед подальшими науковими розвідками у контексті піднятої проблематики постає завдання розробки сценаріїв бізнес-активності в залежності від прийнятої стратегії КСВ.

Література:

1. Лепихина Т. Л. Формирование социальной политики фирмы на основе расчета индекса ее социальной ответственности. Вестник ПНИПУ. Серия: Социально-экономические науки. 2012. № 13 (37), С. 113 – 128.
2. Тульчинский, Г. Л. Корпоративные социальные инвестиции и социальное партнерство: технологии и оценка эффективности: учеб. пособие. «Высшая школа экономики». Санкт-Петербург, 2012. 236 с.
3. Баюра Д.О. Соціальні параметри конкурентоспроможності в контексті розвитку механізму КСВ. Економічний часопис-XXI. 2012. № 5-6. С. 32-35.
4. Нагорний В.В., Четверик О.В. Роль соціальної відповідальності в розвитку аграрного бізнесу. Науковий вісник НУБІП України. Серія «Економіка, аграрний менеджмент, бізнес». 2018. Вип. 290. С. 209-219.
5. Зінчук Т. О., Левківський Є. В. Корпоративна соціальна відповідальність вертикально інтегрованих структур аграрного бізнесу як умовах сталого розвитку. Економіка АПК. 2019. № 1. С. 39 – 49.
6. Кусик Н.Л., Ковалевська А.В. Критичний аналіз методів оцінки ефективності соціально відповідальної діяльності підприємства. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/4714>. (дата звернення: 28.01.2020)
7. Lingane A., Olsen S. Guidelines for social return on investment. California Management Review. 2004. № 46 (3). Pp. 116–135.
8. The United Nations Global Compact: URL: <https://www.unglobalcompact.org/> (date of appeal: 28.01.2020)
9. Global Fortune 500: URL: <https://fortune.com/global500/2018/search/?industry=Food%20Production> (date of appeal: 28.01.2020)
10. Archer Daniels Midland Shareholder Reports: URL: <https://www.adm.com/investors/shareholder-reports> (date of appeal: 28.01.2020)
11. Archer Daniels Midland Sustainability Downloads: URL: <https://www.adm.com/sustainability/downloads> (date of appeal: 28.01.2020)
12. Louis Dreyfus Group Reports & publications: URL: <https://www ldc.com/global/en/investors-media/reports-publications/> (date of appeal: 28.01.2020)
13. JBS Annual and Sustainability reports: URL: <https://jbs.com.br/en/sustainability/ras/annual-and-sustainability-reports/> (date of appeal: 28.01.2020)
14. Wilmar international Sustainability Reports: URL: <https://www.wilmar-international.com/sustainability/resource-library> (date of appeal: 28.01.2020)
15. Wilmar international Annual Reports: URL: <https://ir-media.wilmar-international.com/annual-reports/> (date of appeal: 28.01.2020)
16. Tyson Foods Sustainability Reports: URL: <https://www.tysonustainability.com/downloads> (date of appeal: 28.01.2020)
17. Tyson Foods Annual Reports: URL: <https://ir.tyson.com/reports/annual-reports/default.aspx> (date of appeal: 28.01.2020)
18. Archer-Daniels-Midland Company (ADM) Stock Price: URL: <https://finance.yahoo.com/quote/ADM/> (date of appeal: 29.01.2020)
19. Tyson Foods, Inc. (TSN) Stock Price: URL: <https://finance.yahoo.com/quote/TSN/> (date of appeal: 29.01.2020)
20. JBS SA (JBSAY) Stock Price: URL: <https://finance.yahoo.com/quote/JBSAY/> (date of appeal: 29.01.2020)
21. Wilmar Intl (F34.SI) Stock Price: URL: <https://sg.finance.yahoo.com/quote/F34.SI/> (date of appeal: 29.01.2020)